

Sygn. akt IV CNP 37/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi powoda
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Rejonowego w K.
z dnia 29 grudnia 2011 r.,
oraz wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 5 grudnia 2012 r.,
w sprawie z powództwa H. L.
przeciwko T. S.
o wydanie i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 grudnia 2013 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację powoda o wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 29 grudnia 2011 r., którym oddalono powództwo o wydanie oznaczonej części nieruchomości, o wznowienie znaków granicznych na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287 ze zm.) i zasądzenie 1 000 zł wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z gruntu, oraz orzekł o kosztach instancji odwoławczej.

Od wyroku Sądu zarówno pierwszej, jak i drugiej instancji powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, ustanowiona ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) jest - podobnie jak skarga kasacyjna - środkiem prawnym sformalizowanym. Wysokie wymagania formalne stawiane skardze są związane nie tylko z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa, ale wynikają także z potrzeby spełnienia wysokich oczekiwań profesjonalnych.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienia, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe i wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Wymienione wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z tych

wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. - na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę – ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione niezależnie od innych wymagań (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 i z dnia 18 stycznia 2006 r. III CNP 21/05, nie publ.).

Należące do wymagań konstrukcyjnych skargi uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, pozostaje w związku z tym, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia – zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., odczytywanym łącznie z art. 417¹ § 2 k.c. – przysługuje tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem stronie została wyrządzona szkoda. A contrario, jeżeli szkoda nie wystąpiła, to skarga nie przysługuje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, nie publ. oraz z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16). Użyty w art. 424¹ § 1 i w art. 424⁵ § 1 pkt 4 tryb dokonany nakazuje przyjąć, że chodzi o szkodę, która już wystąpiła, a nie o szkodę hipotetyczną, zagrażającą w przyszłości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141). Składając w skardze oświadczenie o jej wystąpieniu, skarżący powinien wykazać rodzaj i rozmiar szkody, czas jej powstania oraz związek przyczynowy między wystąpieniem szkody a wydaniem orzeczenia (*verba legis*: spowodowanej przez wydanie orzeczenia) (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05 i z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05). Szkodą w rozumieniu art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c. jest tylko taka szkoda, która została spowodowana wydaniem orzeczenia. Dlatego tak rozumianej szkody nie stanowią koszty poniesione przed wydaniem zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 listopada 2006 r., III CNP 46/06, nie publ., z dnia 27 lipca 2006 r. II BP 11/06, OSNP 2007, nr 15-16, poz. 223 oraz z dnia 25 maja 2007 r., III CNP 30/07, nie publ.).

Przepis art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06 (OSNC 2006, nr 6, poz. 110) Sąd Najwyższy zauważył, że uprawdopodobnienie występuje w wielu przepisach Kodeksu postępowania cywilnego (art. 50, 162 § 2, art. 243, 730¹), jednakże

w żadnym z nich nie zostało określone. Jedynie przepis art. 243 k.p.c. stanowi, że zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. Wypowiadając się we wcześniejszych orzeczeniach w kwestii uprawdopodobnienia, Sąd Najwyższy stwierdził, że sąd może uznać jakieś twierdzenie za uprawdopodobnione tylko wtedy, gdy nabierze przekonania, iż prawdopodobnie tak właśnie było lub jest. Strony w celu uprawdopodobnienia mogą posługiwać się zarówno środkami właściwymi dla zwykłego postępowania dowodowego (np. dokumentami, zeznaniami świadków lub opiniami biegłych), jak i środkami nieuznawanymi przez Kodeks postępowania cywilnego za dowody (np. pisemne oświadczenia osób trzecich, surogaty dokumentów czy tzw. opinie prywatne). Samo twierdzenie strony, że wystąpiła szkoda nie wystarcza do uwiarygodnienia wystąpienia szkody i wywołania u sędziego przekonania o jej wystąpieniu. Spełnienie przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanki uprawdopodobnienia szkody wymaga, aby skarżący powołał w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, świadczące o związku między zaskarżonym orzeczeniem a spowodowanymi jego wydaniem stratami lub utraconymi korzyściami, ale także wskazał dowody lub co najmniej ich surogaty, uwiarygodniające twierdzenie wyrządzenia szkody (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., IV CPN 23/03, nie publ.).

Wprawdzie skarżący zamieścił w skardze wywód dotyczący uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie zaskarżonego orzeczenia, jednakże nie odpowiada on wyżej przedstawionym wymaganiom. Wspomniany wywód został ograniczony do stwierdzenia, że „wydanie orzeczenia spowodowało wyrządzenie szkody poprzez utratę przez powoda części własności nieruchomości oraz możliwości dojazdu do własnej działki od drogi gminnej skutkiem czego działka, do której nie ma dostępu do drogi, utraciła jakąkolwiek wartość.” Skarżący nie wykazał więc rodzaju i rozmiaru szkody, czasu jej powstania oraz związku przyczynowego między wystąpieniem szkody a wydaniem orzeczenia. Ponadto oświadczenie o szkodzie oparte jest tylko na jego twierdzeniu, bez wskazania środków w postaci dowodów lub ich surogatów pozwalających

Sądowi stwierdzić wiarygodność wystąpienia szkody. W tej sytuacji należało uznać, że skarga dotycząca wyroku Sądu drugiej instancji nie spełnia wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

W okolicznościach sprawy nie zachodzą podstawy do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia od wyroku wydanego w sprawie przez Sąd pierwszej instancji. Uszło bowiem uwagi skarżącego, że - zgodnie z art. 424¹ § 2 k.p.c. - skarga od prawomocnego wyroku sądu pierwszej instancji przysługuje wtedy, gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych w sytuacji, która w rozumieniu przytoczonego przepisu ma charakter wypadku wyjątkowego i występuje kwalifikowana niezgodność prawomocnego wyroku z prawem (por. postanowienia Sąd Najwyższy z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 113 i z dnia 16 maja 2008 r., I CNP 21/08, nie publ.). Taki wypadek nie zachodzi w sprawie, skarżący - co jest oczywiste - od wyroku Sądu pierwszej instancji wniósł apelację i została ona rozpoznana.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 424⁸ k.p.c.).